

CATALUNYA SOCIAL

Organ d'ACCIO POPULAR

Any XIII. Núm. 648

Un any, 12 ptes. — Núm. solt, 25 cts.

27 gener 1934

Redacció: Carrer del Pi, 12, primer
Telèfon 21160 - BARCELONA

PUBLICACIÓ
SETMANAL

Administració: Duran i Bas, 11
Telèfon 17605 - BARCELONA

L'atur forçós, les dretes i els socialistes

No sabem a hores d'ara la importància que el problema de l'atur forçós pugui tenir en terres hispàniques. Sense un servei d'estadística social — ¿per què haurà estat sempre tan desatès el servei de tota mena d'estadística a Espanya? — no podem conèixer l'abast de la qüestió; però és indubtable que són ja en bon nombre els obrers sense feina — uns 650.000 es diu — i és de témer que cada dia puguin ésser més, tenint en compte la crisi espantosa que ens rodeja i ens ofega dia per dia i quasi hora per hora.

Els socialistes, en dos anys i mig de poder, no es van ocupar seriosament d'aquest problema, que per a ells semblava que havia d'estar en primer pla entre tots els problemes. Però la seva dèria era fer política, i les qüestions socials, fora d'aquelles que podien representar una protecció especial per als amics, traduïble en vots en dia d'eleccions, restaren desateses i sense base de solució.

En canvi, les dretes de la C. E. D. A. i agrària, no han fet més que arribar a tenir una influència en el Govern, i ja han plantejat seriosament el problema. Després, el Govern, portat per una emulació noble en aquest cas, ha redactat immediatament un projecte de llei, que esperem conèixer d'un dia a l'altre i tenir aprovat el més aviat possible. Més gran o més petit el nombre d'obers parats, la seva desaparició constitueix una qüestió d'urgència i de dignitat humana.

¡Quin exemple més bell donen les dretes amb la preocupació per aquest problema! El seu gest ha estat rebut amb sorpresa per part de molts i amb una aprovació unànime per tots els homes de sen-

tit justicièr. Amb això han demostrat les dretes que no ho són solament d'interessos, sinó que tenen la justícia com a primera norma del seu procedir. El bagatge social de les dretes indicades és formidable; i aquest haurà d'ésser l'espantall dels socialistes — als quals donaran moltes lliçons en aquest punt — i fins l'esverament de certs conservadors a ultrança, l'única missió dretista dels quals creuen que es redueix a defensar tot l'existent, sense previ examen de si és just o és injust.

Aquest és el veritable camí d'atreure el poble a la llum espiritual de Crist: la justícia per damunt de tot interès. I, encara que la dita atracció no es produís, les dretes, pel sol fet d'ésser-ho, saben que així ho exigeixen la justícia i el sentit social del catolicisme, i ja en tenen prou per a procedir tal com ho fan.

Poca política i molta acció social: heus ací el programa que ens ha de portar a la solució dels problemes de les classes humils i que ha de retornar al poble el bon sentit de sempre. Ja ens convé la preocupació pels afers econòmics; però si la riquesa, tot i augmentant, es troba mal repartida, poca cosa haurem fet. I així és com voldríem nosaltres que també les dretes catalanes obressin, preocupant-se seriosament dels problemes que d'una manera directa i urgent afecten el poble, ensems que sense deixar de la mà les qüestions estrictament econòmiques i els problemes polítics.

Ni burgesisme liberal-econòmic ni socialisme; aquest ha d'ésser el lema de las veritables dretes d'ideals i tota la seva orientació. Entenem que, sense aquesta preocupació com a base, totes les altres han de resultar perfectament estèrils!

Són catòlics, però no en fan

PER JORDI ARNAU

Quan una associació d'idees o de fets ens evoca un fet de quaranta anys endarrera, un hom tot fent la història es passa la mà pel front i es pregunta: "És que això em va passar o ó és que ho vaig somniar?" La pregunta no és mai inoportuna. Cada vegada que la fantasia ens l'ha representat, i això haurà estat moltes vegades en el curs del temps, hi ha afegit una o altra cosa pel seu compte, com si diguéssim per pròpia inventiva, com també cada vegada que l'hauem contat, per raons d'efectisme, hi haurem posat noves decoracions, noves circumstàncies i nous personatges, i aquestes addicions, deformacions i intromissions es presenten barrejades amb allò que el fet té de real, de manera que li costa molt a la memòria distingir el que és real i el que és fictici, sobretot si es tracta de coses de poc relleu, d'aquelles que no han deixat impressions inesborrables.

D'aquesta mena és el fet que vaig a contar. Un de tants dels que en fa memòria la meua vida d'estudiant. No responc que no hi hagi algun engiponament o alguna refundició i, de consegüent, no puc assegurar que sempre l'hagi contat de la mateixa manera; però ací va tal com ara el trobo escrit en la meua retentiva.

Éra un dissabte o vigília de festa, tant se val. Això sí que ho sé del cert. En havent sopat, quatre condeixebles ens trobarem al voltant d'una taula rodona d'un cafè de la plaça de Catalunya que en dèiem a can Cambrinus, on es bevia molt bona cervesa. Quasi segur que era allí on dic. Tots quatre estàvem amb el *doblet* al davant. Començarem per parlar del temps (penso que era un dia de pluja), després caigué la conversa sobre les maleïdes assignatures que ens regiraven el cervell, més tard pagaren la patent els respectius professors, un principalment que ens tenia consternats. No diré el nom, encara que el recordo prou bé. Després un minut de silenci en l'ò de protesta. Més tard, entre dos, aquest diàleg:

— Déu li'n demani compte, del que ens fa patir.

— Déu, Déu; si n'hi hagués, rai!

— Així estem? No et sabia aquesta flaca. Jo sempre he estat convençut de l'existència de Déu i crec en Déu.

— Si n'hi hagués no estaria tan distret i no deixaria passar certes coses que passen.

— Deixa fer, que tots caurem a les seves mans un dia o altre: *Patiens quia eternus*.

Com que en aquell temps tots sabíem una mica de llatí, els dos que callàvem vam aplaudir la llatinitat. Era una bona resposta.

Segueix el diàleg:

— Qui l'ha vist?

— Vaja, home, no siguis ase. Ep!, dispensa'm; m'ha escapat l'expressió. Vull dir que has de ser raonable. Si vas pel desert i trobes un escuradents, una cosa tan insignificant com un escuradents, diràs que per allí ha passat una persona. ¿I tot el món que veiem no farà tanta fe com un escuradents, per creure que algú l'ha creat?

— Doncs no em dona la gana de creure-ho, fins que el vegi. Estem tips de veure que segons llei unes coses vénen de les altres; les plantes de les respectives llavors, els astres de les nebuloses que els precediren.

— Aquí tens un altre argument. Tu dius "segons llei" ¿i aquesta llei hi fora sense un legislador que l'hagués dictada?

— Demostra-ho per $a + b$.

— Sí, senyor; a i b són dues lletres que tenen un valor a l'àlgebra i que pressuposen un valor absolut que no és ni a ni b , un valor infinit del qual tot valor és una imatge, sense el qual la paraula "valor" no té cap significació.

Senyals d'aprovació dels dos que callàvem, encara que l'argument ens feia rodar una mica el cap. Dos minuts de meditació.

— Tu ets catòlic, tal vegada?

— I apostòlic i romà. Tu també deus ésser batejat, suposo.

— Ho van fer sense el meu permís.

— El van donar per suposat, noi, i, si no, perquè no naixies a la Senegàmbia.

— ¿Així tu creus tots aquests dogmes contra raó que et mana creure la teua Església.

— Contra raó, no; per sobre de la raó, sí.

Aquí el nostre apologista va fer tota una homilia que Déu n'hi dó. Era un xicot que havia llegit i s'havia estudiat i a més d'això tenia bones explicaderes.

El diàleg va anar seguint. Hi van sortir Adam, Abraham, Moisès i també Jesucrist, l'Església i el Sant Pare. Jo no asseguraré que el nostre amic no vagi dir algun disbarat; va dir tantes coses! però els altres tampoc no estàvem capacitats per recollir-lo.

I també es va disputar de política! Aquí tots hi diguérem la nostra. Es veu que és una ciència a l'abast de tothom. No cal dir que aquell catòlic era dels blancs i que el seu contrari era dels de tres colors, que en aquell temps era ésser molt avançat.

Tocaren les dotze de la nit; pagàrem cadascú el seu *doblet* i ens acomiadàrem. El creient Rambla avall, l'incrèdul Passeig de Gràcia amunt. Els altres dos comentàrem la disputa a l'encreuament d'aquest amb la Gran-via i férem elogis del primer dels nostres amics i lamentacions del segon. Parlant del primer, jo que pregunto:

— Deu tenir la despesa al carrer del Carme.

— Ca! si viu al carrer de Muntaner — em fa el company.

I ens acomiadàrem ell a la dreta i jo a l'esquerra.

Va passar el diumenge i va arribar el dilluns, i ens vam trobar a la Universitat abans d'entrar a classe els dos amics que no havíem disputat. Jo tenia una cosa per dir.

— Noi; saps aquell que no creia en Déu? Doncs el vaig veure a missa d'onze a la Concepció.

— Això no té res de particular; és cosa corrent. Però més estrany se't farà que al creient el vam veure a l'Edén. Tu no saps quin mal nom té aquest lloc.

— Com?

— L'hi va veure en Sentís, que tu ja saps com és.

— No pot ser!

— Hi va parlar i van pujar Rambla amunt ple-gats a les tres de la matinada. Fes memòria que va tirar Rambla avall en sortir del cafè.

* * *

D'aquell dia ençà se'm va descobrir un nou món. El món dels catòlics que en són però no en fan; i vaig començar a restar valor a les paraules per no donar-lo més que a les obres. I he vist en la meua vida, que ja comença a ser llarga, que aquest món estrany és molt més poblat del que fóra de desitjar. I he anat entenent aquelles paraules de Jesucrist: "No tothom qui em diu, Senyor, Senyor, entrarà en el regne dels cels, sinó el qui fa la voluntat del meu pare que està en els cels."

I n'hi ha molts que saben cridar: Senyor, Senyor! i tenen els seus viciets i fins i tot viciassos i tenen curtes les mitges canes de les seves botigues i donen mal viure a les seves famílies i fan polítiques absurdes oposades a les seves creences i són avars pels pobres i per l'Església i transigeixen amb les modes inconvenients, etc., etc.

La festa de Sant Ramon de Penyafort

Amb gran conhort i satisfacció podem donar compte del fet que la festa de Sant Ramon de Penyafort, patronal de la nostra Revista, ha superat totes les precedents, i que es veu i es remarca amb proves inequívokes el creixement de l'atenció popular envers el culte tributat al cos del Sant en el sepulcre de la Seu de Barcelona.

El dia 23, a les vuit, se celebrà, pel Dr. A. Griera, consiliari d'Acció Popular, la Missa de Comunió dels redactors de CATALUNYA SOCIAL, amb assistència de públic més nombrosa que els altres anys. A l'hora assenyalada es digué el solemne Ofici de quatre capellans, cantat per la capella de música de la Catedral, dirigida pel mestre Sancho Marraco. Tant a l'una com a l'altra d'aquestes solemnitats assistiren personalitats nombroses. A la tarda, també davant d'un auditori més nodrit que altres anys, es resà el sant rosari, tan inseparable de la memòria de Sant Ramon de Penyafort, en la lletra de la cançó popular i en la devoció predilecta de l'ordre dominicana. Però ço que revestí els carac-

ters d'esdeveniment fou el sermó que pronuncià el capitular i eminent escriptor i orador, Dr. Carles Cardó, qui féu una oració veritablement sensacional i oportuníssima, amb gran eloqüència i precisió, glossant el tema del salmista *Nisi Dominum edificat civitatem in vanum laborant qui edificant eam*, d'actualitat notòria i escaient, en comparar el temps de Sant Ramon de Penyafort vingut providencialment per a edificar Catalunya segons seny i justícia cristiana en els moments de la seva plasmació nacional històrica, i els moments d'ara en què hom pretén, falsejant l'esperit, les tradicions i tota la substància i raó d'ésser de Catalunya, que el ressorgiment de la pàtria, la seva reedificació es faci sense Déu, i encara pitjor, contra Déu. Tan notable i tan oportú és el treball del Dr. Cardó, que nosaltres li demanarem un resum del sermó, que ens plauria de publicar en una de les edicions pròximes.

S'han rebut aquests dies els donatius següents:

	Ptes.
Excm. Sr. D. Manuel Irurita i Almádoz, Bisbe de Barcelona	25
F. M. Y.	25
J. M. M. i E.	5
J. B.	5
I. M. i M. (Igualada).	50
Una subscriptora de CATALUNYA SOCIAL.	25
S. S.	1
J. A.	2
M. G. G.	1
J. M. G. P.	5
A. O. L.	25
R. A. M.	5
E. R. S.	5

Grans mercès a tots ells. Una paraula d'especial gratitud a l'illustre Prèlat i pastor nostre, que amb mà bondadosa, molt més d'apreciar en les necessitats generals per les quals passa a Espanya l'Església, ens ha distingit amb la generosa ofrena. *Dominus conservet eum*, i el Senyor, per mitjanceria de Sant Ramon de Penyafort, beneeixi els donants i totes les persones que de diferents maneres han ajudat i col·laborat al major èxit de la festa a honor del gran sant, patró de Barcelona, i conseller de Catalunya.

Avui, dimecres, s'ha dit la Missa de difunts. Un record per als devots perquè puguin gaudir de la companyia eterna del sant, en presència de Déu. Un record al Dr. Alfons M. Ribó, el nostre benvolgut predicador de l'any passat. Al cel ens puguem veure.

I un mot fraternal de salutació a la comissió commemoradora de les *Decretals de Gregori IX*, esperant que la nostra Revista podrà també associar-se a l'homenatge en l'època del *Setè Centenari*, el setembre d'enguany, si Déu vol.

BIOSER FORTIFICA

L'honor al Nu i la guerra a l'Hàbit

PER R. RUCABADO

Hi ha una rima que fa consonar l'*Exposició del Nu* amb la jornada vergonyosa anticlerical del 14 de gener. Hi ha una analogia, una veritable concordància, entre la glorificació del Nu i la persecució rabiosa contra l'hàbit religiós. Es comprèn que a una ciutat, a un país on el nu sigui oficialment exaltat i se li reti culte oficial i solemne, l'hàbit eclesiàstic, que és la negació i la contradicció del triomf de la carn, sigui maltractat, també oficialment o bé oficiosament, sigui perseguit, escarnit, injuriat i agredit amb violència desfrenada. El nu, que és la carn, i l'hàbit religiós, que és la Penitència, són una antitesi. Honorar socialment el nu, ha de portar necessàriament a deshonorar el vestit clerical i monàstic. Per a major veritat i relleu d'aquesta analogia, un mateix nom i una mateixa autoritat presideix l'homenatge al nu i la intolerància als hàbits religiosos. El conseller de cultura de la Generalitat de Catalunya, que va pronunciar el discurs inaugural de l'*Exposició del Nu*, apareix responsable de l'aixecament anticlerical de la ciutat on l'oposició de les turbes contra els qui vestien sotana de capellà o hàbits de monja fou més estrident i més incivil i on va causar més víctimes: Sabadell. Al míting electoral de l'Esquerra celebrat en aquella ciutat, tan digna de millors escenes, míting que fou un desbordament sectari, es va donar el mot d'ordre de no deixar votar sacerdots ni monges, i aquest programa, que deshonora la ciutat i Catalunya i l'autonomia, fou aprovat amb la presència encoratjadora d'En Ventura Gassol, el nom del qual anirà en companyia, en l'amarga història d'aquests anys, dels records d'En Ferrer Guàrdia, de l'*Exposició del Nu* i de la persecució salvatge contra els eclesiàstics i les religioses de Sabadell. Aquesta agressió contra els capellans de Sabadell, alguns d'aquells de nom molt il·lustre, per impedir-los l'exercici del sufragi, en el dia de les eleccions municipals, primeres de tenir la plena autonomia en administració municipal i en l'ordre públic la Generalitat de Catalunya, fou executada amb ràbia i ferotgia per unes turbes sobreexcitades pels discursos del míting dels "*Campos*". Es desfermà contra eclesiàstics conegudíssims, com dic, i barons de preeminència històrica en la renaixença de Catalunya, es va desfermar contra sacerdots humils i pacífics, es va desfermar, agressió triplement odiosa, contra les monges que cuiden malalts i que assisteixen vellets en els asils. Ni l'ésser ancians, ni d'olor i de fama especialment caritativa i virtuosa no salvà cap d'ells de les fúries dels amotinats. Expressament i pública s'havia donat en el míting que presidí el Conseller de Cultura de la Generalitat, la consigna que: "No s'havia de deixar votar els capellans, *encara que fossin tinguts per sants*." El diable tot nu parlà en aquestes paraules, i nuament va obrar, en la nuesa de la seva rabior, el diumenge electoral.

Els qui combaten l'ensenyança religiosa sota el pretext que no hi ha dret a coaccionar l'ànima dels infants imposant-los una religió, sofisme àgilment

contestat per un il·lustre apologeta nostre, el Doctor Carles Cardó, dient que tampoc no hi hauria d'haver dret a imposar una pàtria, certament que haurien de veure que aquest últim pensament molts i molts catalans se'l varen fer, en aquesta vergonyosa estrena de l'autonomia de Catalunya. Quants i quants de nosaltres hauríem donat tot el tros de vida que ens queda per a poder escollir una altra pàtria, sabent que amb totes les dissorts i tragèdies seculars d'una Polònia o d'Irlanda, els fills d'aquelles nobles pàtries, els ciutadans d'aquelles admirables repúbliques, que a dolls han envermellit de la sang pròpia els terrossos nacionals, no saben què és la rojor de la vergonya cremant les gattes pròpies en jornades d'oprobri. Per més que hom els ho expliqués no sabrien segurament comprendre aquells patriotes, inseparables de la clerecia i de la jerarquia catòlica, que hom pugui, el dia mateix de funcionar per volta primera l'autonomia, deslligar totes les coaccions oficials i totes les fúries plebees contra la clerecia catòlica que a Catalunya ha donat personalment i per influència almenys el vuitanta per cent de l'empenta ressorgidora. Quants de nosaltres protestàvem, aquell dia, de no ésser irlandesos o polonesos, i d'haver-nos d'acontentar amb la dissort d'una pàtria que, víctima d'una mena de "lleis de fugides", li han obert les portes de la presó per a assassinar-la pel carrer, i li han fet canviar el jou d'una tirania política per un altre jou més dur encara d'una tirania maçònica i tavernària, enemiga de la història, dels ideals i dels sentiments de Catalunya.

Jo no sé com ni amb quina lletra es cantaran "Els Segadors" d'ara andavant, si la major part d'oprobis i alguns més, que feien el greuge històric de la nostra terra contra les hosts forasteres de Felip IV, són oprobis que el partit dominant ha comès contra germans seus de pàtria. ¿Contra qui s'haurà de cantar d'ara endavant l'

endarrera aquesta gent — tan ufana i tan superba

si una gent superba i ufana, que parla la mateixa llengua i enarbora la mateixa bandera, s'ha desbordat contra una meitat de catalans amb un urc com d'invasors forasters contra els naturals vençuts i inermes? Mai com ara no havíem cregut en la insidiosa diabòlica de les maquinacions secretes d'una societat que conspira amagant el cap i ensenyant els geps, com el monstre de Loch Ness, per a fer perdre i ensorrar els països on el rèptil penetra, per odi al cristianisme en aquells països arrelat. Els sectaris d'aquesta associació tenebrosa són enemics de tot país on posen: enemics d'Espanya si actuen en la política general espanyola, enemics de Catalunya si actuen aquí, enemics de França, si són francesos, d'Itàlia si són italians, d'Alemanya si són germànics. A tot arreu són l'*anti-pàtria* tal com són l'*anti-religió*. I solament sectaris com aquests han pogut deshonorar i sabotejar l'autonomia de Catalunya, compromentent per a sempre més

la cultura i la capacitat política i de govern de la nostra terra, associant a la llibertat de Catalunya tal vilipendi i deshonra, que trigarà molts anys a poder aixecar-se'n.

La cara cau a terra i les mans tapen la cara avergonyida en haver de narrar, per la dignitat de la protesta almenys, les iníquies i revoltants escenes que Barcelona i tantes altres poblacions catalanes hagueren de suportar, i no pas d'un exercit invasor flamejant estranya senyera. No fou respectat res, en l'ofensiva oficiosa contra la clerecia secular i regular, la qual els dirigents i detentors del poder públic a la Catalunya autònoma volen de fet privar del dret de sufragi. No es féu distinció de cap mena, en la brutal escomesa, ni persones, ni noms, ni casos particulars, ni serveis prestats a Catalunya, ni l'abnegació dels serveis humanitaris, ni tan sols com hem dit, la reputació de santedat. Mossèn Jacint Verdaguer, que hagués volgut anar a votar a Sabadell, a Manresa, a Mataró, hauria estat esbrancat, atropellat, pegat, apedregat i despullat dels seus vestits eclesiàstics al mig del carrer, i si algun ciutadà se n'hagués compadit, hauria pagat amb la seva sang la defensa heroica d'aquest nou pària que les turbes com un gos perseguien: "¡Un capellà que vol votar!"

La crònica vergonyosa d'aquella jornada anticlerical ha de començar amb l'escomesa de la xurria contra les monges de la Barceloneta que anaven a votar. Les Paüles de l'Asil per a infants foren esbrancades i apedregades. Es refugiaren a l'església parroquial de Sant Miquel del Port, i les turbes la voltaren i volien assaltar-la. Per miracle pogueren fer-se escàpoles, després d'angoixes i perills que amenaçaren ni sols a elles sinó a tots els que les empararen i protegiren, perquè la consigna era descarregar la fúria contra tot aquell qui defensés o fes costat als religiosos, contra les cases humanitàries que els oferissin refugi. Les Germanes de la Caritat de l'Hospital d'Infecciosos de la Barceloneta, i només l'enunciat aquest ja les fa creditors a respecte, foren també insultades i privades de votar. Els representants de l'Esquerra no volgueren que exercissin el dret de ciutadania que ha estat donat per la llei a totes les dones sense mirar condició ni vida, de manera que les mundanes, les més esqueixades, les de més relaxats costums podien votar, però no pas les religioses, no pas les dones consagrades per vocació i per obligació lliurement escollida a fer bé al pròxim. No pas les qui per fer pública professió d'aquest vincle de caritat porten l'hàbit que és el senyal extern i el públic compromís del sacrifici. Aquest hàbit, que els esquerrans no poden concebre! En canvi, no s'ha vist mai que les dones mig nues en la indumentària d'estiu o de platja siguin mai perseguides, esbrancades, ni molestades per ningú.

Tot Barcelona, fora d'algun districte excepcional, fou teatre de les vexacions contra les religioses. El catàleg dels atropells seria interminable. Unes foren coaccionades i perseguides a Sant Gervasi, carrer de Marià Cubí. Les monges dominiques de Sant Andreu foren escomeses amb fúria inusitada, i les turbes arrencaren i estriparen els vels d'algunes d'elles. Les monges de la Misericòrdia, en intentar votar al col·legi del carrer de Ramalleres també sofriren l'acció combinada de les turbes que les insultaven pel carrer i dels presidents, apoderats i inter-

ventors dels col·legis electorals pertanyents a la coalició d'Esquerres, que amb tota mena de pretextos obstaculitzaven i finalment impedièn l'emissió del sufragi. Un dels trucs més corrents, quan les religioses es presentaven, per cautela, vestides de seglar, era dir que no les reconeixien, perquè a la cèdula i a les llistes constava la professió de religiosa, i les recusaven perquè no es presentaven amb l'hàbit que acredités aquesta professió. Però quan es dirigien a votar vestides amb l'hàbit, llavors eren les turbes que les escometien i les insultaven i atropellaven, i per tots els mitjans impedièn que poguessin acostar-se al col·legi electoral, acompanyant-les amb cridòria i avalot cap al convent altra vegada, i se situaven al davant de la porta per impedir que sortissin. El sistema d'obstrucció electoral que l'Esquerra va adoptar per a executar el seu programa de "guanyar sigui com sigui", generalitzant l'abús que a les eleccions legislatives de novembre donà lloc als episodis del carrer de Casp, fou aplicat a les religioses a base de mortificar-les i avorrir-les subjectant-les al més grogler, irritant i incivil interrogatori, fent-les passar per la tortura moral d'un qüestionari impudic i humiliant, que els sectaris fets amos absoluts de les meses electorals no planyien a les santes dones consagrades a la vetlla de malalts, a l'assistència i ensenyança d'infants pobres.

De tots els fets d'aquella diada fou el cimal, a Barcelona, el motí que durà hores i hores en el carrer de l'Hospital, davant de la residència de les Germanes dites *Darderes*, populars i conegudíssimes, que es dediquen a cuidar i vetllar malalts, professió que les esquerres consideren amb menys drets cívics que la de les dones de món, perquè aquestes en gran nombre, les que pullulen pels barris del districte V, acompanyades de *valents* de tota mena i de sectaris de tot color, assetjaren materialment durant hores i hores l'edifici, i tantes vegades com les pobres monges, amb un esperit coratjós que les honora, intentaven sortir només que per travessar el carrer i entrar a l'antic Hospital on eren situades les seccions que els pertocaven, eren obligades a retrocedir i a tancar-se a dins altra vegada enmig d'insults i d'injúries i blasfèmies. Després de molts episodis, per fi un digne i decidit ciutadà, en unió amb la força pública tardanament compareguda, les pogué acompanyar, enmig d'un diluvi d'amenaçes; fou finalment agredit el coratjós protector i en definitiva no pogueren emetre el vot les germanes *Darderes*, per les invencibles dificultats que els posaren els complidors de les consignes esquerranes.

En alguns indrets, diverses senyores que per llur vestit seriós i modest eren preses per monges disfressades, foren també atropellades i escomeses, com va passar amb les senyores pensionistes de les Dames Negres. Quina amargor, quin sarcasme, escoltar per la ràdio aquell vespre, després de les abominables escenes de contrafur i de salvatgeria, de despotisme i atropell a tot dret, d'atropell a l'essència mateixa de la causa de Catalunya i a la tradició i caràcter mateix de les reivindicacions catalanes, aquelles paraules del president de la Generalitat, Lluís Companys: "*Tot per la pàtria, tot per la llibertat. Visca Catalunya!*"

Qui no recordava, davant d'aquest apoteosi del cinisme, aquell número de *La Humanitat*, el diari d'En Companys, l'endemà de les eleccions del 19 de novembre, amb la fotografia, al mig de la pàgi-

na primera, d'una monja votant, i al peu un epígraf que designava aquesta monja i totes les monges a la ira i la venjança de les turbes, perquè segons ells les monges votaven... per la monarquia! Aquella fotografia i aquell epígraf eren un *mori la llibertat*, i volien dir: la llibertat i el dret que han tingut els religiosos en aquesta elecció última, no han de tenir-los en les vinents. I l'Esquerra tingué per a acomplir aquest programa l'omnipotència assegurada en els tres mitjans de l'autonomia ja aconseguida en el ram d'ordre públic, immobilitzant totes les forces encarregades de guardar-lo, posades ja legalment sota les autoritats de la regió autònoma, o sigui, sota l'albir de l'Esquerra, i d'altra banda mobilitzant els incompetents agents voluntaris armats, de tipus feixístic com els escamots, militants anticlericals proveïts abundantament de pistoles, i finalment les turbes irresponsables, dones i xicots, prèviament escalfats altra vegada amb prèdiques de míting, com el que féu esclatar la irrupció anticlerical de Sabadell, on els oradors, sota la presidència del Conseller de Cultura de la Generalitat, segons hem dit, donaren nova actualitat a aquella cèlebre arenga d'En Lerroux, quan feia d'agitador abans de la Setmana Tràgica, aquella proclama als *jóvenes bárbaros* contra els convents, contra les novícies i les mares professes...

L'epopeia anticlerical de Sabadell fou en proporció moltíssim més violenta que a Barcelona perquè assolí un èxit total. Cap eclesiàstic, ni un sol religiós ni una sola monja no pogueren emetre el vot en tota la ciutat. Es va donar la consigna decretada al míting que "capellans i monges no podien votar", i això perquè "havent renunciat al món, no tenien perquè intervenir en les eleccions". Aquesta consigna fou aconseguida amb fúria tal i amb tals conseqüències que en resultaren nombrosos ferits, entre eclesiàstics i amics i defensors seus. Aquella ciutat ha estat víctima d'uns quants anys ençà, d'una propaganda anarquista terrible, que ha donat lloc a fetes extremistes i vandàliques que altres dies hem dolorosament comentat, dolorosament perquè estimem a Sabadell com una segona pàtria, i perquè és i era fins ara una ciutat exemplar, la més catalana de tot Catalunya si així es pot dir sense que ningú n'hagi ofensa. He dit més amunt que si Mossèn Cinto hagués anat a votar l'haurien atropellat i agredit i estripat els hàbits al mig del carrer, i això és cert, perquè aquesta sort tingueren sacerdots benemèrits dels qui són honor per Sabadell i per Catalunya. Les turbes anarquistes no volien saber res. "És un capellà, no pot votar!" Amb aquest crit ronc de salvatge escometien a tots els que s'atansaven per a complir el dret donat per una llei que no ha pas exclòs el capellà del dret de sufragi perquè no l'exclou pas de les càrregues tributàries, ni de totes les obligacions legals. Una de les personalitats eclesiàstiques més eminents de Catalunya és, sense cap mena de dubte, el Dr. Lluís Carreras, sabadellenc il·lustre, successor en tots conceptes, i especialment en el servei i estima ciutadana, del seu mestre i gran coterrani l'apologista immortal Sardà i Salvany. Ço que Catalunya, la causa popular de Catalunya, deu al Dr. Carreras, deu a qui per amor d'ella ha sofert persecucions i vexacions per part de la dictadura absolutista, molt més que cap altre eclesiàstic català, que sota el règim dictatorial patí exilis, ordres de presó, opressions policiaques, l'arrabassament inic i anti-jurídic, *no reparat després*, d'una dignitat de nome-

nament pontifici, el capellà que va defensar a peu dret i cara a cara els drets de la llengua catalana en l'Església, l'eclesiàstic demòcrata comparable en més d'un aspecte al gran demòcrata italià Dom Sturzo (i parlem ara sols dels seus mèrits civils i patriòtics, perquè no hem pas de commoure els esquerrans ponderant l'obra del Dr. Carreras com a liturgista i animador de la cultura popular religiosa de Catalunya). Doncs, bé, aquest català i sabadellenc gloriós no va poder votar en la ciutat pairal, fou atropellat, agredit, subjectat per una turba "amb ulls encesos com feres", segons frase testifical, i en fugir del col·legi electoral de les mans dels opressors que el volien tirar per terra o arrabassar-li els hàbits com a altres col·legues havien fet ja, en pujar a l'auto d'uns amics fou agredit a cops de pedres i un roc de gran pes li passà a frec de testa, venint-li de milímetres la salvació. De res no li valgué, altrament, la digníssima vindicació i defensa que moments després féu a la faç de l'alcalde, responsable dels vandalismes que impunement tota la jornada amb tota llibertat es desenrotllaren, i que, tremolant, no tingué paraula per a respondre a l'impertèrrit acusador ofès.

Col·legues de Mn. Carreras i germans d'ell aquell dia de veritable martiri en què a tants sacerdots de Crist els fou donat sentir d'a la vora l'udol de la turba deïcida, aquell mateix udol i aquella mateixa turba i aquella mateixa fúria diabòlica en els ulls i les mans, que un matí a Jerusalem cridava, sedejant de sang innocent, *crucifige eum!*, foren Mossèn Muset, el popular organista de la Concepció i de la Seu de Barcelona, qui fou despullat de la sotana, la qual peça fou cremada per la xurma, i el seu capell eclesiàstic fou pels carrers objecte de riota i joguina de la plebs. Mossèn Gaietà, venerable ancià, de posat de sant, atropellat igualment, acomplint l'ordre que ni els sants podien votar. Els escolapis Pare Lluís Vilarrubias, perseguit i escumès cruelment i amb increïble ràbia durant llarga estona pels carrers i dins de la casa on havia cercat refugi, i finalment greument ferit d'un cop de culata de pistola al front. El P. Dalmau, de la mateixa ordre, a qui innoblement arrabassaren els vestits i deixaren amb la roba interior els seguidors i deixebles del conseller que va inaugurar l'Exposició del Nu. Capells eclesiàstics i trossos de sotana i de manteu foren riota de la multitud pels carrers, com fa dinou centúries la túnica i els vestits de Crist foren riota i escarni dels botxins. Les monges, les pobres religioses Josefines, Serventes de Maria, etc., foren objecte d'una veritable cacera. Assetjats els convents per grups hostils i armats, insultades, atropellades, pegades, i obligades a retrocedir al convent les que havien assolit eixir-ne per al compliment del deure cívic. Una d'elles fou forçada a portar a coll fins al convent, com una creu, la bicicleta d'un dels perseguidors. I si algú acompanyava, defensava o prenia el partit de les religioses ultratjades, contra ell o contra la seva casa es descarregaven les fúries dels perseguidors. Aquesta ràbia sectària va donar lloc a nombrosos fets sagnants. Un jove que va intentar protegir unes religioses fou perseguit amb tanta obstinació que hagué d'escapar-se per les teulades, d'una casa on havia cercat asil. Uns altres pobres minyons foren pegats bàrbarament i coberts de sang. El senyor Bros, interventor, va resultar greument ferit per haver intentat salvar unes religioses. I una escola fou assaltada i cremades i

profanades les imatges per haver-se dit que allà dins hi havien amagades monges. Al vespre la Ràdio transmetia la impudícia dels vencedors, glossant així l'abominable estrena de l'autonomia: "Els catalans han tingut el seny gran de saber demostrar davant totes les terres d'Ibèria que sabem usar bé de la nostra llibertat..."

Enemics de la pàtria tant com de l'Església els inductors i els executors d'aquesta ofensiva brutal contra el dret de l'individu i l'honor de la pàtria, culminaren l'afront contra una i altra en l'atropell innominable dels esquerrans de Monistrol contra la comunitat de monjos del Monestir de Montserrat, que baixaven a votar a aquell poble, i que per tercera vegada, però no mai com aquesta, havien sofert les ires desfermades dels qui a cada elecció es mobilitzaven per a privar-los el pas i l'exercici del sufragi. Aquesta vegada ha superat en violència i desenfrè les anteriors, i ja no tinc temps ni lleure per a descriure la gesta innoble i salvatge comesa pels laics dirigents i els anarcosindicalistes dirigits contra la col·lectivitat que en tota nació cristiana, o almenys civilitzada, hauria estat mirada com la nina dels ulls: la comunitat de monjos custodis del santuari major de la nació, la comunitat de monjos benedictins custodis del Santuari de Nostra Senyora de Montserrat, Patrona de Catalunya. Basti saber, com a detall característic, que un jove monjo que havia cantat missa feia poc fou objecte d'una emboscada, fou atropellat i colpejat, i a més circumdat d'un grup de donotes, que li adreçaren durant llarg temps, a tret d'orella dels altres monjos, refugiats a la vora, les injúries més vi's i les paraules més repugnants, les imprecacions i ofenses més abjectes i obscenes que de boca d'infern poden sortir. Per fi, absents moralment les autoritats del poble, el jutge de Manresa, amb una parella de guàrdies civils, pogué dispersar els amotinats i protegir els monjos i altre personal del Monestir.

I escenes iguals a Manresa, a Mataró, ja impossibles de fer-ne detall, i també a Girona, on els escamots seguiren l'exemple personalment donat per En Santaló, conegudíssim polític de l'Esquerra, anticlerical furiós, diputat i ex-ministre de la República, qui no s'estigué d'arrencar ell mateix la toca a les monges i fins la mantellina a les senyores que les acompanyaven, havent estat justament castigat per la bufetada d'una senyoreta que va defensar la seva mare atropellada així.

I aquesta ha estat l'estrena de l'autonomia, de la qual no se'n pot dir la de Catalunya, sinó l'autonomia de la Maçoneria a Catalunya. O en altres termes l'autonomia de la barbàrie a dins i a costa de Catalunya.

El daltabaix moral que aquesta estrena anticlerical i antireligiosa de l'Estatut d'autonomia portarà a tots els cristians de Catalunya és formidable. És abocat a tots els derrotismes. Nosaltres, però, no hem de perdre la fe en una Catalunya a la vegada autònoma i cristiana, que necessita l'autonomia precisament per a la major llibertat cristiana, per al major i més eficaç desenrotllament de la llavor de l'Evangeli a Catalunya. En aquesta dura temptació, deure nostre és aixecar els ulls als Pares de la Pàtria, amb els quals no té res a veure la llopada bordissenca que saboteja i espatlla una causa santa i noble. Pensem que Mossèn Cinto Verdaguer, que el Bisbe Torras i Bages, que el gran polític cristià Prat de la Riba no han existit debades. Ells marcaren un camí, i hem d'ésser fidels a ells i al seu pensament, esperant que ells des del cel, en realitat única pàtria definitiva nostra, ens donaran la mà per arribar, quan Déu vulgui, a l'hora que Déu vulgui assenyalar, a la constitució definitiva de Catalunya com a poble cristià, amb totes les llibertats i aspiracions i condicions que de la mateixa essència cristiana siguin derivades.

Per a Xocolata a la espanyola

KOHLER FAMILIAR

Per a Xocolata a la francesa

KOHLER (Fi corrent)

I per a menjar cru

KOHLER (Extra fi)

CAMISERIA - CORBATERIA - MITGERIA - GÈNERES DE PUNT

MAS i ROCA

CAMISERS

CASES ESPECIALITZADES PER A LA MIDA

24, Portaferrissa, 26 - Telèf. 17642 - BARCELONA - 16, Fontanella, 16 - Telèf. 12211

EL MOVIMENT SOCIAL

Les activitats de les organitzacions obreres

PER J. CIVERA I SORMANI

El conflicte més important que hi ha actualment plantejat a Catalunya és el del ram tèxtil de Sabadell. Quan es va celebrar a Barcelona el ple dels Sindicats Regionals de la Confederació Nacional del Treball, el delegat dels Sindicats de Sabadell va combatre durament l'actuació de la F. A. I. L'informe d'aquell delegat que, si no recordem malament, s'anomena J. Moia, va causar una gran impressió. Els Sindicats de Sabadell es van separar de la Confederació, creant una Federació local. En el conflicte del ram tèxtil d'aquella localitat no té, doncs, participació la F. A. I. Els anarquistes haurien ràpidament enverinat el conflicte i a hores d'ara s'hauria ja comès una diversitat d'actes de sabotatge. Certament que la majoria dels qui dirigeixen les organitzacions obreres de Sabadell són també partidaris de la revolució social, però no tenen l'agressivitat ni la violència dels extremistes de la F. A. I.

Els obrers del ram tèxtil van acordar treballar set hores. Com que els patrons no els havien concedit aquesta reducció d'hores de treball, els van descomptar l'hora diària que havien deixat de treballar. Els obrers van acceptar aquesta reducció. Aparentment el conflicte quedava solucionat, perquè la reducció no lesionava els interessos dels patrons. Els obrers deixaven de treballar una hora, però no la cobraven.

El conflicte, però, subsisteix, perquè els obrers, en acordar la reducció d'hores de treball, es van fer la il·lusió que els patrons els abonarien el setmanal que cobraven quan treballaven vuit hores diàries. Com que estan descontents, no treballen de gust, i segons han manifestat alguns patrons la producció ha minvat extraordinàriament. Aquesta minva els origina grans perjudicis.

Sembla que les organitzacions obreres no estan disposades a cedir. Volen el reconeixement de la jornada de set hores. Hom diu que els patrons tenen el propòsit de declarar el lock-out.

Cal esperar que els patrons i els obrers arribaran a un acord, abans de prendre un termini tan greu. És de doldre que existeixi tanta de tivantor entre els elements que representen el capital i el treball, perquè la pau social únicament serà un fet quan existeixi una convivència harmònica entre totes les classes socials. L'abisme que existeix entre els patrons i els obrers, en aquests moments de desorientació s'ha fet molt més profund.

Els qui segueixen el moviment obrer s'hauran adonat que, actualment, els Sindicats no tenen gaire interès a plantejar vagues parcials ni generals de caràcter revolucionari. S'equivoquen, però, els qui creuen que les organitzacions obreres han adoptat una actitud passiva. Si molta gent no sap el que fan, és perquè actuen sense fer gaire remor.

Els elements revolucionaris estan fent una campanya molt intensa a favor de l'Aliança Obrera. En aquesta Aliança hi caben totes les ideologies extremistes. En Largo Caballero, que s'ha convertit en una mena d'energumen, ingressarà segurament en la dita

Aliança. L'ex-ministre de Treball no sap avenir-se que hom pugui governar sense la seva col·laboració.

Quan l'Aliança compti amb l'adhesió de les organitzacions més fortes, anirà plantejant vagues parcials per tal d'aconseguir la desorganització de la societat.

A Barcelona, com és sabut, estan clausurats els Sindicats de la Confederació, però segueixen desplegant una gran activitat les bandes extremistes.

Les Companyies dels serveis de transports urbans, quan es va plantejar la darrera vaga, publicaren un avís, segons el qual podien tots els obrers reintegrar-se al treball. La majoria del personal es va inscriure en les llistes d'admissió. Únicament una petita minoria va seguir adoptant una actitud de rebellia. Un cop acabat el termini d'admissió, les Companyies van cloure les portes.

Ara s'ha reproduït el fenomen de sempre: quan els extremistes poden ingressar legalment dins d'una Companyia, es neguen a fer-ho, perquè consideren que és una humiliació sol·licitar l'ingrés; i quan es clouen les portes volen ensorrar-les per a poder entrar-hi.

Els actes de sabotatge que es cometen diàriament tenen un caràcter de protesta. Esclaten bombes dins l'interior dels autòmibus i llancen damunt d'ells líquids inflamables, perquè la Companyia no ha acceptat els qui voluntàriament es van negar a inscriure's en les llistes d'admissió. Els actes de sabotatge que s'han comès representen pèrdues incalculables.

També es cometen actes de sabotatge en algunes fàbriques on hi ha plantejat algun conflicte. La gerència de la fàbrica "La Escocesa", on fa poc uns individus van inutilitzar cinc telers, ha rebut un anònim amenaçant-la amb nous actes de sabotatge si no acomiada els obrers que no simpatitzen amb la F. A. I. Signa l'anònim "La mano que aprieta". Expliqueu a un estranger el que passa a Barcelona i no ho vol creure. Hem arribat ja a una descomposició tan gran que al nostre país és possible la consumació dels fets més inversemblants. Si les coses segueixen com ara, dintre de poc de Catalunya únicament en quedarà el paisatge.

Torna a haver-hi excitació a les mines de Súria. A conseqüència de les darreres vagues els minaires s'han dividit. Un sector segueix fidel a les ordres dels dirigents del Sindicat Únic, i un altre sector pertany al Sindicat Autònom.

Un grup de minaires creu que s'han de modificar les bases de treball. Dimarts van declarar-se en vaga uns 300 minaires. És difícil preveure el que passarà. No fa molt de temps foren modificades les bases de treball, i, per tant, creiem que és difícil que tornin a modificar-se.

És quasi impossible evitar els conflictes que sovint esclaten a Súria i a Sallent. En aquelles mines, basta una petita espurna per a provocar un gran flamareig.

La setmana pròxima parlarem més extensament d'aquest conflicte.

Cercle d'Estudis Socials

L'ENCÍCLICA "RERUM NOVARUM"

Per a facilitar les tasques dels dirigents, sacerdots o seglars, dels Cercles d'estudis d'educació social per a la formació d'auxiliars, patrons o obrers, de l'acció social catòlica, des d'aquestes planes donarem periòdicament el text de l'encíclica "Rerum Novarum", seguit de comentaris pràctics d'adaptació immediata als esmentats Cercles d'estudis.

I perquè aquesta exposició planera i objectiva de l'Encíclica pugui a la vegada ésser una gran arma de treball per als nostres dirigents, cada apartat vindrà valorat amb una bibliografia completa de les obres que podran consultar-se per a investigacions ulteriors.

Una vegada per sempre advertim als nostres dirigents de Cercles d'estudis, particularment de Cercles Obrers, que procurin adoptar un lèxic planer i fàcil en l'exposició metòdica i dialogada d'aquesta Encíclica i de la doctrina social catòlica, tenint sempre present que un Cercle Obrer és una reunió familiar on els obrers no hi van a cercar la darrera paraula de la ciència sinó a conversar i interrogar sobre fets de la vida quotidiana que tinguin perfecta consonància amb la realitat del seu medi ambient social i cultural.

A tots els sacerdots de Catalunya que vulguin dedicar-se a la formació d'auxiliars de l'Acció Social Catòlica dediquem aquestes planes, ben convençuts que facilitant aquesta labor despertarem la fe i l'entusiasme dels que tenen fam i set de treballar per una renovació social i cristiana de les diverses classes socials de Catalunya.

I

QÜESTIONS PRELIMINARS (1)

1. Què és un Encíclica?

La Paraula Encíclica ve del grec "enkuklos" (en cercle) i vol dir *circular*. D'on una encíclica és una carta circular que el Sant Pare envia als bisbes, arquebisbes i primats de tot el món o simplement als bisbes d'unes nacions determinades.

2. El contingut de les encíclics és dogma de fe?

El contingut de les encíclics no és, per regla general, dogma de fe. Són les encíclics moltes vegades disposicions disciplinàries, que obliguen, però, en consciència a un respecte sincer, a submissió i obediència. El Sant Pare parla *ex cathedra* o sigui, dona definicions dogmàtiques, des del Concili universal, o quan expressament afirma: "Per l'autoritat apostòlica que ens ha estat concedida declarem i definim," etc. (2)

3. Per què el Sant Pare es preocupa de qüestions socials?

Per la jerarquia de valors (3), perquè l'ordre material està supeditat a l'ordre espiritual, i perquè l'ordre social influeix en gran manera en la moralitat i religiositat dels pobles. Que el Sant Pare se'n fa consciència, de l'obligació que té d'intervenir en la qüestió social es manifesta en aquestes paraules de la *Rerum Novarum*: "Nos tenim el dret i el deure de pronunciar-nos amb una autoritat sobirana sobre aquests problemes socials i econòmics". I també: "La consciència de la nostra responsabilitat apostòlica ens fa retret del deure de parlar explícitament i extensa des d'aquesta Encíclica, amb més

concreció i extensió, per tal d'evidenciar els principis d'una solució veritable i justa."

4. Per què s'anomena l'Encíclica "Rerum novarum"?

Perquè és costum de l'Església anomenar les encíclics per les dues primeres paraules llatines que les encapçalen. Aquesta encíclica que comença: *Rerum novarum, semel excitata cupidine*, s'anomena senzillament *Rerum novarum*.

5. Quin és l'objecte d'aquesta Encíclica?

L'objecte d'aquesta encíclica és tractar de la qüestió obrera, des d'un punt de vista més aviat històric que especulatiu. Pretén exposar la situació dels obrers a finals del segle XIX i orientar la solució dels conflictes que la seva situació misèrrima importava, i presenta solucions, moltes d'elles llavors irrealitzables, però que ara tenen completa acceptació i utilització. La condició dels obrers de finals del segle XIX no és la mateixa dels obrers dels nostres dies ni és igual en tots els països; és per això que s'ha de tenir molt present la finalitat purament històrica i enarrativa del Sant Pare en publicar la "Rerum novarum" i la situació actual dels problemes més econòmics i socials.

6. Assenyalarieu ràpidament la història de la publicació d'aquesta encíclica?

Fou publicada per Lleó XIII el dia 15 de maig de 1891.

Els preparatius de l'encíclica han de cercar-se en dos episodis: en el moviment social d'Alemanya, França, Àustria i Suïssa i en la multiplicació en aquestes nacions de cercles d'estudis d'educació social.

Com a precursor de l'obra social de l'Església (4) en aquells dies s'ha d'assenyalar l'arquebisbe que en 1860 ocupava la seu de Magúncia i que el mateix Lleó XIII anomena el seu precursor, monsenyor Ketteler que convocà l'assemblea de Fulda i donà les directives al partit del Centre Catòlic Alemany. A França, els exploradors del terreny social catòlic foren Le Play i de Meleim. L'embranchida definitiva la donaren el comte de Mun i La Tour du Pin amb la fundació de l'"Oeuvre des Cercles Catholiques ouvrieres".

A l'Àustria, el baró Vogelsang posava els fonaments del partit cristià social que avui governa aquell país.

L'empenta definitiva per a la publicació de l'encíclica la donaren les conclusions de la Unió de Friburg

(1) Una vegada per sempre citarem les obres següents: Llovera. *Sociologia Cristiana*. Barcelona. Lluís Gili. 1930. Belliot. *Manuel de Sociologie Catholique*. Paris (VI). Lethielleux. 1927.

Ecole Normale Sociale. *Commentaire pratique de l'Encyclique "Rerum Novarum"*. Questions et réponses. Paris. Editions Spes. 1932.

Tibergien. *L'Encyclique Rerum Novarum à l'usage des Cercles d'études*. Paris. Editions Spes. 1925.

Artajo-Cuervo. *Doctrina Social Catòlica de León XIII y Pío XI*. Colección Labor. V. 395, 1933.

Arboleya. *La Carta Magna de la justicia social*. Direcciones Pontificias. *Recopilación de Doctrinas Pontificias sobre problemas sociales*. Biblioteca "Fomento Social". Madrid, Razón y Fe, 1933.

Brun. *La Cité Chrétienne d'après les enseignements pontificaux*. Paris. Feron-Vrau. 1925.

(2) Mangenot. *Dictionnaire de Théologie catholique*. Encyclopediques. t. V. vol. 16.

(3) Rutten. *La doctrine sociale de l'Eglise*. La pensée catholique. Liège. 1933. p. 17.

(4) Ruiz Manent. *Els precursors de l'obra social catòlica*. "El Matí", 15 de maig de 1933.

integrada per la coordinació de les forces disperses de tots els països i dels treballs de Löwenstein, Weis, Küffstein, per Àustria; La Tour du Pin, per França; Decurtius, per Suïssa; Toniolo, conseller de Lleó XIII, per Itàlia, i Rodríguez de Cepeda, per Espanya, tots, sota la direcció de Mons. Mermillod, suc-

cessor de Ketteler, prepararen la gran obra de la publicació de la gran encíclica lleonina (5).

(5) Civera Sormaní. *Lleó XIII i la qüestió social*. Barcelona. Col·lecció Sant Jordi, vol. II i 12. 1927.

Zanata. *I tempi e gli uomini che prepararono la "Rerum Novarum"*, Milà. Edicions "Vita e pensiero", 1931.

Moviment catòlic

La universitat catòlica i el seu significat en l'època actual. — El mes d'octubre monsenyor Ryan, rector de la universitat catòlica de Washington, va ésser consagrat bisbe titular. Fou això un premi i un reconeixement del Papa per raó de la gran labor científica i pedagògica desplegada pel rector. En l'avinentsa d'aquesta festa, monsenyor Amleto Cicognati, delegat apostòlic a Washington, va pronunciar un discurs notable, en el qual designava les universitats catòliques amb el nom de "fortaleses de la veritat". I el delegat apostòlic afegia: "L'Església desitja posseir aquestes fortaleses, sempre les ha volgudes i sovint les ha distingides amb singulars prerrogatives. Quan anomeno les universitats catòliques "fortaleses de la veritat" no vull indicar solament la veritat de la fe — la Teologia i les ciències auxiliars — hi comprenc totes les ciències. La ciència sovint i fàcilment ha caigut en l'error perquè ha perdut de vista Déu, autor de tota saviesa. Deslligada de Déu solament podia multiplicar la foscor de l'univers, deixant per resoldre i dificultant aquells problemes la solució dels quals li havia de donar fama. Al costat i en front de la "Filosofia perennis", la filosofia cristiana que es basa en els fonaments del Totpoderós, s'han exposat sistemes fonamentats en experiències fragmentàries, uns sistemes que en lloc de col·locar el Creador al punt cèntric de la creació hi colloquen la criatura, constituint la centre de tot l'univers. No és d'estranyar, per tant, que els sistemes se succeeixin els uns als altres d'una manera confosa. Ningú no n'estava content, i menys l'esperit cristià. Hi faltava el principi immutable que s'havia perdut de vista, la veritat eterna que havia estat abandonada. D'aquí vingué la necessitat absoluta de crear "fortaleses" de la veritat i, gràcies a Déu, ja n'hem construït unes quantes. Després el delegat apostòlic indicava que la universitat no ha de crear i repartir ciència tan solament, ans ha d'estructurar la vida de l'estudiant. És un gran error de creure que la lliure investigació no és compatible amb la ciència catòlica, tota vegada que el dubte metòdic, que compareix als inicis dels estudis de Teologia catòlica, la ciència catòlica no l'accepta. El gran treball de la Ciència catòlica radica en comprendre la totalitat dels problemes, tota vegada que en el seu estudi no sols abasta el món terrenal, sinó també el sobrenatural.

Els déus que adora l'home modern. — Extreiem del magnífic periòdic d'Acció Catòlica *Das Neue Volk*, de Suïssa, els següents fragments d'un article: "No adoraràs altre Déu fora de mi": La divinitat del jo: "Jo sóc i totes les altres coses no són res i jo sóc aquí per a portar profits a aquest jo i així l'amor propi és el vici dominant de l'època actual; l'egoisme és la força motriu en la vida individual i en la col·lectiva.

A aquesta divinització del jo es deu en gran part

la misèria espiritual i la crisi econòmica. En reflexionar sobre el quart i desè manament de la llei de Déu veu les conseqüències terribles del culte del jo.

Sota el domini del materialisme es divinitzava la Naturalesa i d'aquesta divinització derivava una cobdícia de fatals conseqüències per a l'humà llinatge. Aquest déu no predica altra cosa que el plaer dels sentits i la força brutal com a autoritat suprema de la vida i, fins i tot, els nostres homes d'estat acceptaven el materialisme com a idea dirigent de la vida pública i econòmica. No és coneguda altra potestat que la de la força bruta o la del diner. Els estats es valoren per l'or i les baionetes que tenen.

Fatalment, de la divinització del jo havia de derivar la divinització de l'estat. I la proclamació de la igualtat, llibertat i fraternitat havia de portar la divinització de l'estat.

Darrera d'una època d'egoisme extremat ve la dictadura, sigui a Rússia, sigui a Itàlia, sigui al tercer Reich.

L'amor a la pàtria mereix tots els honors, però una divinització de l'estat, una autoadoració del poble no portarà la felicitat. Així com la divinització del jo en la vida privada no porta més que descontent, la divinització de l'estat no porta res més que la destrucció entre els pobles.

L'home modern no busca més que déus miserables: la seva supèrbia no consent que adori i serveixi el Déu vertader. S'agenolla als peus del seu jo miserable o del déu-estat, igualment infeliç. El materialisme ha educat una generació buida i pseudo-científica. Hom es gloria d'haver creat una Ciència; durant els segles XIX i XX s'ha tributat culte a aquesta divinitat i, amb tot, no ha fet pas felicitat la societat. Certament, la tècnica ha fet grans progressos, els homes de ciència, però, van acabar de pensar allà on el pensament té principi. Els nostres savis són superbiósos, es burlen del que creu en Déu i criden: ¿Què és Déu? Què és l'esperit? I aquests savis són incapaces de contestar la pregunta: ¿Què és la matèria? Què són els cossos?

Si les ciències, especialment les naturals, neguen Déu es fan esclaves dels interessos materialistes.

Homes d'esperit fi senten la necessitat d'eixir d'aquest marasme i cerquen satisfer la llur inquietud en la divinització de l'art. Creuen poder trobar la felicitat en la fruïció estètica; juren per l'evangelí del jove Goethe que "el que posseeix la ciència i l'art té també religió".

És cert que el vertader home de ciència i el vertader artista poden tenir una certa elevació sobre el materialisme, però tota bellesa emana de l'autor de tota perfecció, que és Déu. I, cosa interessant: els homes d'esperit de tots els països, els artistes més refinats i els poetes més exquisits són homes catòlics, profundament creients i decididament practicants. Les seleccions són avui creients.

L'artista en cap indret no pot trobar una major fruïció estètica que en el viure la Litúrgia de l'Església Catòlica, i la producció artística més perfecta i més bella és l'art cristià medieval i modern.

Carnet setmanal

L'ordre públic a Catalunya. — Les coaccions i violències de tota mena comeses pels elements esquerrans en les eleccions municipals, i, el que és més greu, la tolerància de l'autoritat amb els infractors de l'ordre públic i obstaculitzadors de l'exercici del primer dret de la ciutadania, ens han donat la mida de ço que podem esperar de les funcions d'Ordre Públic de Catalunya en mans de l'Esquerra Republicana, que avui monopolitza el Govern de la Generalitat. Tots sospitàvem que es faria quelcom en favor del partit dominant; però mai no podíem arribar a sospitar els espectacles llastimosos del Districte IV de Barcelona i de tants districtes quarts com hi ha hagut a Catalunya! Ens creïem que les responsabilitats que imposa el Govern fins als esperits més desaprensius haurien estat suficients per a impedir saltar per damunt de certs límits; dissortadament no ha estat així. I ara, tots els catalans de seny es demanen: ¿quan la funció d'Ordre Públic sigui patrimoni exclusiu de la Generalitat i, per tant, de l'Esquerra, què ens espera?

Perquè fins ara i en les darreres eleccions, els pocs casos en què la intervenció de l'autoritat va resultar eficaç foren casos en què actuaren autoritats que no depenien de la Generalitat, com a Monistrol, amb el Jutge de Primera Instància de Manresa, i algun altre. En els altres casos, els ciutadans es veieren deseparats per tots els agents d'ordre públic, sens dubte obeint consignes donades i que ells complien ben dolorosament!

S'ha dit per algun agrupament catalanista de dreta que no ens cal protestar d'això, car en temps del caciquisme monàrquic ho patíem igualment sense que les nostres protestes tinguessin cap èxit. Però nosaltres demanem: ¿quin consol representa per als amics de les institucions catalanes haver-les de comparar tan sols amb els temps més tristos del caciquisme? ¿Hem d'arribar al mateix resultat pels camins de la nostra autonomia?

Ara ens manca arribar al primer d'abril, data en què la major part dels elements que avui serveixen encara l'ordre públic en la nostra terra hauran ja sortit de Catalunya, per pròpia voluntat. I, donats aquests antecedents d'ara, ¿quina perspectiva se'ns ofereix als catalans per a llavors? ¿Amb quina illusió han de veure els catalans no eixelebrats els últims resultats d'aquell traspàs, si fins ara els començaments poden donar el resultat que tots vam presenciar el dia 14 de gener davant les taules electorals? Un esverament general cundeix per tota la nostra terra. I és natural que el corrent es vagi traduïnt en manca de simpatia al nostre règim autòndmic, car només cal considerar que l'autonomia no és altra cosa que un motllo per a buidar-hi substància de

major justícia, major benestar, major sentit ètic; i si tot això n'ha de restar absent, ¿qui defensarà amb braó l'autonomia?

Heus ací la tràgica conseqüència que ens podria portar l'actuació de diumenge, dia 14 de gener, i que de totes maneres volem veure rectificada. ¿Hi arribarem a temps, però, donada la desconfiança en la gent que ara fan malbé les nostres institucions de govern, tot just en el moment de néixer? El primer fracàs ha estat absolut; i les seves conseqüències perillosíssimes; que si és veritat que no sols de pa viu l'home, cal que, vora els ideals, vagi el pa de la justícia, del benestar, de la moral, del sentit de govern per tal que la majoria dels homes catalans es trobin bé a dins de Catalunya.

La retirada dels diputats de Lliga Catalana al Parlament de Catalunya.

— Davant l'actuació esquerrana a les corporacions de Govern de la nostra terra, Lliga Catalana ha adoptat una resolució de caràcter molt greu: la retirada dels seus diputats al Parlament de Catalunya, mentre no ens doni satisfacció als ciutadans en dos punts: fer legítima la representació política de la nostra terra mitjançant el règim proporcional en les eleccions, i manejar les institucions d'ordre públic de cara a tot Catalunya i no solament al partit d'Esquerra, tal i com ara ha succeït i és de temer que succeeixi majorment donats els fatals antecedents de l'Escola de Policia de la Generalitat constituïda a base d'escamots i elements addictes al partit governant.

Reconeixem que la resolució és greu i que quasi mai les retirades no acostumen a ésser beneficioses per a la vida política en general i fins del mateix partit que les ha adoptat. Però cal reconèixer així mateix que la indignació del poble seriós ha estat tan gran amb les brutalitats del dia 14 de gener, que era necessari adoptar una mesura seriosa i de gran ressonància per a donar satisfacció a la pública opinió.

Quin sigui l'abast de la mesura indicada ens ho dirà el temps. Perquè no es pot perdre de vista que aquesta mesura té caràcter condicional i que un cop el partit governant hagi pres les resolucions que reclama Lliga Catalana — i amb ella tot el sentit honest de la Catalunya política — pot acabar aquella retirada, que per ara veiem ben encertada i ben necessària.

Nosaltres, en bé de Catalunya, voldríem que les mesures indicades fossin preses ben ràpidament per part dels qui avui monopolitzen la representació catalana. I així tots en sortiríem beneficiats, ja que potser es tornaria al poble la fe que avui ha anat perdent en el govern de la nostra autonomia i el desig que aquesta sigui ben dirigida per qui pot i té el deure de fer-ho. Amb el fet que el servei d'ordre públic sigui per a tots els catalans i no en benefici del partit que governa; i amb el fet que la repre-

VALORS DE RENDA

Informació
(Sense compromís per al consultant)

Per escrit o personalment
De 9 a 11 matí i de 5 a 7 tarda

L. GOMIS

Corredor de Canvi i
Borsa - Fontanella, 15

sentació proporcional pugui donar a cada agrupament la representació veritable, tots en sortirem guanyant, i, per damunt de tots, el règim autòmic de la nostra terra, que es troba en perill si no és establert novament damunt bases més sòlides que les que fins ara han decebut milers de catalans.

La política general espanyola. — Entre les dificultats pròpies de tot govern minoritari segueix el senyor Lerroux governant el país i produint-se en els termes de discreció, únics possibles per a un home de la seva posició política en el moment actual.

L'equilibri en tots els problemes és una resultant de la por de decantar-se a l'esquerra (car llavors perdria tot l'jut de la dreta) o d'inclinar-se a la dreta (perquè els seus antics amics no el motegin de reaccionari). I així, en tots els assumptes que resol, s'esdevé que les seves actuacions no queden clares i que pocs es mostren satisfets de la seva feina.

Ací tenim l'afer dels drets passius a la clerecia, desposseïda dels seus sous per obra de les Corts Constituents, tristament famoses. Quan vingué aquell fet, la major part dels homes esquerrans (Azaña, entre altres), estaven conformes a reconèixer la integritat de drets passius als sacerdots que tinguessin en propietat el destí parroquial o catedralici que desempenyaven. I si es perdé l'ocasió de resoldre el problema en aquesta forma, fou degut als socialistes i als radical-socialistes únicament. Doncs bé: un govern moderat i recolzat en la dreta com el de Lerroux ¿què menys podia fer que recollir un antecedent polític tan preciós com el susdit per a re-

soldre la qüestió plenament i amb satisfacció dels mateixos elements que ara l'ajuden?

No ha estat així. I, portat el cap del Govern per la por que les esquerres el titllin de dretà, vol resoldre el problema d'una manera fragmentària i pobre, regatejant als sacerdots uns drets que els reconeixien en dies passats els propis elements de l'esquerra. I és clar que solucions com aquesta no han de deixar satisfet ningú, de dreta ni d'esquerra.

Però això imposen el govern les hores actuals i així hem d'anar tirant fins a veure i saber quines possibilitats tenen les dretes per a governar, ja que no semblen massa clares les posicions de molts d'aquells agrupaments, poc destriats entre ells quant a les posicions polítiques fonamentals.

Per altra banda, es torna a parlar de cops d'estat de la dreta i de revolucions i cataclismes de l'esquerra. ¿Fantasies i somnis d'imaginacions febro-senques o adalerades d'informacions periodístiques sensacionals? Potser sí, i Déu ho faci. Però ¿hem tingut tantes sorpreses d'aquesta classe durant els últims temps, que la gent, tot i no donant a les dites informacions i rumors crèdit de cap mena, tampoc no s'atreveix a negar-les acceptant la cosa pública per definitivament establerta i consolidada. ¿Quina llàstima que no puguem entrar de ple en un període de normalitat i així poder dedicar tots els nostres esforços a resoldre problemes econòmics, socials, culturals i tants d'altres com en tenim de pendants i que tant d'a prop ens interessin! La crisi ens persegueix com ombra malastruga, sobretot tenint en compte que ben poca atenció presta des del govern als problemes d'aquest ordre que, a la llarga, són els problemes del nostre pa de cada dia!

LABORATORI DE LA PARAULA

PARES! Voleu que vostres fills **sords, muts, endarre-rits i defectuosos** parlin bé i es corregeixin, porteu-los al Laboratori de la Paraula, fundat pel **Dr. BARNILS**.

Carrer Sant Marins, 19 i 21, torre (Tranvies 58 i 17) / Telèfon 74345

SI VOLEU FER-VOS EXAMINAR LA VISTA PER UN METGE OCULISTA ESPECIALITZAT, EN LA MILLOR INSTAL·LACIÓ D'EUROPA, ACUDIU A L'INSTITUT MEDIC OCULISTA COTTET

AV. PORTAL DE L'ÀNGEL, 40 - BARCELONA

FARMÀCIA I CENTRE D'ESPECÍFICS

L. VILAR

Laietana, 50
Telèfon 14729

Laietana, 50
Telèfon 14729

SERVEI FARMACÈUTIC PERMANENT DIA I NIT

LABORATORI MITRO-BIOQUÍMIC ESPECIALITZAT EN ANÀLISIS CLÍNIC

Recordi sempre els següents productes de fama mundial:

CEREBRINO MANDRI. Contra tota mena de dolors. **TABLETAS GABA.** Curen la tos i catarros; indispensable als fumadors. **CALLICIDA LADIVONSIN.** Contra ulla de poll i dureses. **BALSAM C. DE KONING TILLY.** Gran depuratiu de la sang i ronyons. **AIGUA DEL CARME BIHEL.** Insostituïble contra mareig, vòmits; preventiu del tifus. **BALSAM BIEL.** Cura cremades de sol i la irritació de la pell. **PRODUCTES VERKOS.** Pasta antiflogística, Esparadrap, Aigua oxigenada.

Oficina romànica

(Secció de llengua literària)

CONSULTES

Cons. 89. — ¿Com s'han d'escriure *en* i *na*, que es posen davant dels noms propis de persona? P. G.

Resp. — Dues coses cal aclarir per contestar aquesta consulta: primera, si *en* i *na* han d'anar amb majúscula; segona, com s'han d'apostrofar.

1. Quan *en* i *na* s'usen davant dels noms propis de persona sense caràcter de distinció, gramaticalment pertanyen a la categoria d'articles, és a dir, de senzills acompanyants del nom propi, de la mateixa manera que *el* i *la*, amb qui alternen amb identitat de significació:

1. Demà vindran *en* Pere i l'Anton (Girona).
" " *el* Pere i l'Anton (Manresa).
" " *en* Pere i n'Anton (Mallorca).
2. T'esperen *la* Maria i l'Alberta (Catalunya).
" *na* Maria i n'Alberta (Balears).

La identitat d'ofici gramatical de *en*, *na* i *el*, *la* en aquests exemples exigeix igualtat de grafia. O tots han d'anar amb minúscula o tots amb majúscula. Fóra un contrasentit escriure *En*, *Na*, alternant amb *el*, *la*:

Demà vindran l'Anton, *En* Joan, *En* Pere i l'Andreu.

Com que mai ha sigut pràctica catalana posar *El* i *La* amb majúscula: *Vindran* l'Anton i *La* Maria, s'imposa la solució *en* i *na* amb minúscula (1).

Confio *en* l'Anton, *en* Joan, *en* Pere i *en* l'Andreu.

2. I quan *en* i *na* corresponen a *el*, *la*, perquè no són articles sinó tractaments de distinció, també hauran d'anar amb minúscula? Reparem que aleshores els corresponents de *en* i *na* són *don* i *dona* o *donya*, amb qui alternen en el català antic:

"Car nebot. Nos havem deliberat translatar la ossa dels corsos dels molts alts senyors reys *En* Pere, de loable memòria, pare nostre molt car, e de *Don* Johan, nostre fratre... de la Seu de Barchinona, hont de present són, al monestir de Poplet". (Reg. ACA. 2239, f. 20).

"A la molt noble e molt honrada madona *ne* Beatriu, muller del noble *en* Guillem d'Anglesola, senyor de Bellpuyg" (Llegendes d'altra vida, pàg. 3).

"Una oració que havia tramès a la senyora *dona* Marina Manuel" (Càrrec de amor, pàg. 5).

Així com *don*, *dona* o *donya*, igual que *senyor* i *senyora*, posats amb totes les lletres s'han escrit amb majúscula i minúscula, així també hi ha hagut vacil·lacions en l'equivalent *en*, escrit adés *En*, adés *en*. La solució, que s'ha imposat respecte de *don* i *senyor*, és escriure'ls amb minúscula plens i amb

majúscula abreujats: *don*, *D.*; *senyor*, *Sr.* Respecte de *en* i *na*, que s'apostrofen, però no s'abreuen, la solució haurà d'ésser també escriure 'ls amb minúscula sempre, igual que quan són articles:

1. El rei *don* Jaume i l'infant *don* Pere.
El rei *en* Jaume i l'infant *en* Pere.
2. A la molt honrada senyora *dona* Maria.
A la molt honrada senyora *na* Maria.
3. El rei *n'*Anfòs.
La reina *n'*Elionor.

3. Tractant ara de com s'han d'apostrofar *en* i *na*, escrits sempre amb minúscula, cal tenir en compte els casos següents:

a) Davant dels noms de fonts començant amb vocal, *en* i *na* es redueixen a *n'*; *n'Andreu*, *n'Elionor*, *n'Huc*, *n'Úrsula*, *n'Àngela*, *n'Ignàsia*, etc. Però davant dels cognoms començant amb vocal, s'apostrofa *en* i resta invariable *na*, i això per distingir entre homes i dones d'un mateix llinatge: *n'Aguiló* (ell), *na Aguiló* (ella); com en aquest cas es fa també *el* i *la*: *l'Inglada* (ell), *la Inglada* (ella).

b) Amb les preposicions *a*, *de*, *per* hi ha fusió de *en*, igual com en l'article *el*.

A + en i *de + n* en el català antic donaven *an*, *den*, escrits així sense apòstrof, tal com fem encara amb *al* i *del*:

"Jo *en* P. Ualenti *me* clam a uos *en* F. Zacosta... de *na* M.ª de Corza, que té les coses *den* B. de Corza, les quals són a mi obligades per raó de fermanza que féreu *an* B. Pintor de xxx me... *per en* G. de Ratera." (Pujol, Docum. en vulgar, 1248, pàg. 20).

Modernament per comptes de *an* i *den* s'escriu a *En*, d'*En*, per considerar *En* com invariable per raó de la majúscula. Més raonablement, però, s'hauria escrit *a'N*, *de'N* o *a'n*, *de'n*, de la mateixa manera que, usant l'apòstrof, caldria escriure *a' l* i *de' l*.

(1) Posat amb minúscula *en* resulta escrit com la preposició *en*. Però aquesta coincidència pràcticament no porta confusions:

1. Confio *en* Joan.
2. Això no ho diu *en* Llull.
3. Això es troba *en* Ramon Llull.

Quan van plegats *en en*, com en 1, és clar tot seguit que el primer *en* és preposició i el segon article. Quan *en* va sol, com en 2 i 3, el context aclareix tot seguit quin ofici té. En 2 és article i en 3 preposició. La mateixa aparent confusió hi ha, quan un *en* i altre van amb majúscula al començament de frase, i no per això deixem d'escriure'ls-hi:

En Llull no ho diu.

En Llull això no hi és.

(2) La reducció de *de lo* a *del* no s'explica, sinó suposant que perdura invariable *de*. Així com *lo* es redueix a *l* després de *a*: *a lo* > *a' l* > *al*, així també *lo* es redueix a *l* després de *de*: *de lo* > *de' l* > *del*.

tractant-se de l'article (2). L'equivalència i l'alternància de *al* i *del* amb *a'n* i *de'n*, justifica bé prou la conservació de les grafies antigues *an*, *den*.

Per + *en* en el català parlat dóna *pen*, de la mateixa manera que *per* + *el* dóna *pel*. Els qui escriuen *pe'l* per comptes de *pel*, posen també *pe'n* per comptes de *pen*, que és la grafia que toca admetent *an* i *den*.

c) Després de *casa* reduït a *ca*, *en* s'elideix de la mateixa manera que *el*:

1. A <i>cal</i> Joan	A <i>can</i> Joan
2. " " Anton	" " Anton

Escriure en 2, a *ca* l'Anton, a *ca* n'Anton, fóra contra el sentit del parlar, que considera *cal* i *can* com formant una síl·laba indivisible. Això explica que allà on no usen mai *en* davant de nom començat amb vocal, hi sigui trobador *can*. A l'Ajuntament de Piera, partit judicial d'Igualada, hi ha el poblat de *Can Aguilera*, tot i que *N'Aguilera* no es diu a Catalunya, llevat de la Costa Brava. És que *can* i *cal* són mirats com monosíl·labs invariables, que s'usen indiferentment: a *CAL* Aguilera o a *CAN* Aguilera.

Les solucions estudiades per l'ús de l'apòstrof amb *en* i *na* en els tres casos a) b) c), es poden concretar en aquesta regla: *en* i *na* s'apostrofen de la mateixa manera que *el* i *la*:

1. l'Ignasi, l'Aguiló	n'Ignasi, n'Aguiló
l'Emília, l'Úrsula	n'Emília, n'Úrsula
l'Inglada i la Inglada	n'Inglada i na Inglada
2. Ho dono <i>al</i> Pere	Ho dono <i>an</i> Pere
" " a l'Anton	" " a n'Anton
Parlo <i>del</i> Joan	Parlo <i>den</i> Joan
" de l'Andreu	" de n'Andreu
Ho sé <i>pel</i> Pere	Ho sé <i>pen</i> Pere
" " per l'Enric	" " per n'Enric
3. A <i>cal</i> Miquel	A <i>can</i> Miquel
" " Andreu	" " Andreu

En així la resposta al consultant és ben senzilla: *en* i *na* s'escriuran sempre amb minúscula i s'apostrofaran com si fossin els articles *el* i *la*.

El secretari de Redacció

(3) Un monosíl·lab semblant fa a les Balears *so*, equivalent de lloc, *mas*, *masia*, amb *en* reduït a *n*:
So en Cervera, *so'n* Cervera, *son* Cervera.
So n'Espanyolet, *so'n* Espanyolet, *son* Espanyolet.
A les Balears s'usa també *en* reduït després del tractament *l'amo*, donat als caps de casa de la pagesia rica: *l'amo n' Pere* pronunciat *l'amum Pere* i no *l'amuen Pere*.

Llibres nous

Cançonet de Nadal. Recull de cançons, lletra i música. "Foment de Pietat". 30 cèntims.

"Foment de Pietat" ha publicat un exquisit "Cançonet de Nadal", que constitueix en tots sentits un veritable joiell i que serà l'alegria de grans i xics des del 25 de desembre fins al dia de la Candelera. No és pas cap recull folklòric, sinó un repertori de cànecs piadosos i xirois que seran, n'estem segurs,

dalerosament aprofitats arreu de la nostra terra.

El llibret duu una bella coberta, segons dibuix d'A. Utrillo, tirada a dos colors. Després d'uns assenyats *Advertiments*, vénen setze cançons de Nadal, cadascuna amb la seva corresponent tonada i la seva lletra revisada acuradament. Se n'ha eliminat anacronismes i dites irreverents; corregint-hi evidents deficiències rítmiques, ha millorat notablement l'adaptació de la lletra a la tonada; i l'afegiment traçut d'alguna estrofa n'enriqueix el contingut total, sempre, però, conservant-hi la sabor popular, que és l'encís principal d'aquestes cançons tan ingènues.

Grageas FIVE contra el mareig

VAIXELL • TREN • AUTO • AVIÓ

VENDA EN FARMÀCIES

Preparació i venda: Laboratori Ciurana - Escudellers, 61

BIOSER FORTIFICA

Calendaris de FOMENT DE PIETAT 1934

Calendari del Sagrat Cor de Jesús. Aquest calendari que ha arribat al XVIII any de la seva publicació, conserva tota la vigoria i amonitació de sa naixença augmentada per l'experiència que sempre ha estat mare de la ciència. La part religiosa, el folklore, l'humorisme, la literatura, etc., hi són més que cap any ben representats.

Hi trobareu un santoral complet, notícies piadoses, els dies de dejuni i abstinència, tradicions populars bellament recontades, humorisme de bon to, vers i prosa dels nostres grans escriptors i l'aforisme diari.

Preu: 0,55 Ptes.

ALTRES CALENDARIS

	Pessetes
Calendari Bloc-Català. Santoral Català — Aforisme diari. — Curiositats. — Folklore. — Acudits. — Literatura. — Endevinalles.	0,55
Calendari Cristià de Catalunya. Complert santoral. — Festes de l'any cristià. — Abstinències de dejunis, etc.	0,40
Calendari de la Cuina. Indicació preciosa a dues tintes, de tots els dies d'abstinència i de dejuni de l'any en un sol full. — El mateix, muntat en cartó	0,15 0,50
Agenda del Cristià (Calendari de butxaca) Conté: llibreta de notes per a tots els dies. — Calendari de festes, dejunis i abstinències. — Dietari de caixa, per a entrades i sortides. — Devocionari pràctic de butxaca. — Cartera i targeter. — Memoràndum per a direccions i apuntacions. Relligat amb pegamoid.	1,50
Calendari Perpetu. L'any cristià. — Santoral de l'any. — Temps i festes mòvils. — Festes de precepte. — Dies d'abstinència i de dejuni. 32 planes amb coberta.	0,20
Calendari Litúrgic. Dietari del Missal Romà.	0,50
Calendari del Bon Mot, en fulls mensuals. Propi per a gran propaganda.	0,50
Tarja pel calendari Bloc. Variat assortiment a preus econòmics.	

REIS - REIS - REIS - REIS

Bons Costums Catalans

Sèrie de llibres il·lustrats de lectura amena, cristianitzadora i educativa que, per fer estimar més les idees populars i formant part de la "Col·lecció Roselles", publica **FOMENT DE PIETAT. Duran i Bas, 11.**

Vol. I. La Castanyada. Ils. de J. Vinyals.

Capvespre de Tots Sants. Costums exòtics voldrien desfigurar aquesta diada. Les famílies que viuen massa a la moderna senten la basarda de la tardor que els esfulla el cor de tota il·lusió sana i alegradora. Les que en santa pau celebren la castanyada tradicional, frueixen d'una vetlla ideal, insuperable.

Vol. II. La fira de Santa Llúcia. Il·lustracions de J. Vinyals.

Cap a mig desembre, somriu aquesta diada precursora de Nadal. La compra de figures i casetes és el primer preparatiu del pessebre. Fent almoïna als ceguts en la festa de llur Patrona i afavorint els faires més pobres i necessitats, se santifica joiosament aquesta diada atebadora del desembre congelat. Bella la gesta de la simpàtica Montserrat, personatge d'aquesta historieta, i bella també la dels seus germanets i cosinets que ho saben reconèixer.

Vol. III. Nadal. Il·lustracions d'A. Utrillo.

La festa de les festes. Diada d'alegries dels cors i de les famílies cristianes. L'amor d'un Déu ens força dolçament a estimar de debò, a ésser humils i amics dels pobres i a voler que la joia natalenca arribi per a tothom. Una mare cristiana troba emocionant manera de fer-ho comprendre així a la seva filleta i ho podreu llegir en aquesta història.

Vol. IV. Els Reis. Il·lustracions d'A. Utrillo.

La festa major dels infants, la verament insubstituïble, la que els posa a les mans presents riquissims i els duu a la fantasia somnis d'or. L'avinentesa de veure premiada la bona conducta i castigada l'estultícia, arrodoneix educativament la diada, que constitueix el temador llamí de petits i grans. En resum, una novel·leta agradable i captivadora.

A punt de sortir: **Els tres toms. - Dijous gras.**

Nous volums en preparació.

FOMENT DE PIETAT

Biblioteca d'Exercicis Espirituals

- Volum I. **SANT IGNASI DE LOYOLA AUTOR DELS EXERCICIS ESPIRITUALS**, pel P. Ignasi Casanovas, S. I. Aquest volum, de 424 planes, conté la vida de Sant Ignasi, del qual es dona un magnífic retrat espiritual.
- Volum II. **TEXT I VERSIO DELS EXERCICIS ESPIRITUALS DE SANT IGNASI DE LOYOLA**, pel P. Josep Calveras, S. I., volum de 200 planes amb el text original i versió catalana del llibre de Sant Ignasi.
- Volum III. **INTRODUCCIO ALS EXERCICIS ESPIRITUALS DE SANT IGNASI DE LOYOLA. TEORIA I PREPARACIO**, pel P. Ignasi Casanovas, S. I. Consta de 332 planes, en les quals trobaran, Directors i Exercitants, profitoses ensenyances per al bon èxit espiritual dels Exercicis.
- Volum IV. **EXPLANACIO DELS EXERCICIS ESPIRITUALS DE SANT IGNASI DE LOYOLA, PRIMERA SETMANA**, pel P. Ignasi Casanovas, S. I. Bell volum de 420 planes amb dos gravats explicant les meditacions i aplicacions de sentit sobre Principi i Fonament, els tres pecats propis i l'infern. Conté, a més: Addicions, primeres regles de discreció d'esperit, notes sobre escrúpols i suggestions i apèndix.

Preu de cada volum: Rústega, 3 ptes.; enquadernat, 4,50 ptes.

FOMENT DE PIETAT

Cançoneret de Nadal

Bell recull de 16 cançons nadalenques, lletra i música, presentat amb tota cura. Portada de colors per A. UTRILLO. No ha de mancar en cap llar catalana.

Preu: 30 cèntims exemplar

